

Finansdepartementet
postmottak@finans.dep.no

Vår dato 01.11.2010
Deres dato 08.09.2010
Vår referanse 308883/em
Deres referanse 10/2246 SL RaH/rla

Høring - forskrifter vedr privatpersoners ansvar ved kontantkjøp og avskjæring av rett til fradrag dersom oppgjør ikke betales via bank

Det vises til høringsbrev av 8. september 2010 med forslag til forskriftsbestemmelser til skattebetalingsloven § 16-50 om privatpersoners ansvar ved kontantkjøp og til skatteloven § 6-51 og merverdiavgiftsloven § 8-8 om avskjæring av rett til fradrag dersom oppgjøret ikke betales via bank.

NHO har gått i mot innføring av en bestemmelse om private kjøperes ansvar for tjenesteyters manglende innbetaling av skatter og avgifter. Vi har på den annen side støttet en bestemmelse om at fradrag etter skatteloven og merverdiavgiftsloven som hovedregel skal avskjæres når betaling over et visst beløp skjer kontant. Den nå vedtatte lovbestemmelsen begrenser seg ikke til å gjelde næringsdrivende, slik det kan se ut til av høringsnotatets overskrift.

Forslaget til forskrifter til skattebetalingsloven § 16-50 gjelder privates ansvar ved kontantkjøp, og høringsnotatets drøftelser knytter seg i sin helhet til dette tiltaket. Den nærmere avgrensningen av hva som menes med betaling vi bank, er imidlertid foreslått med tilsvarende ordlyd og betydning for bestemmelsen som gjør dette til en betingelse for fradrag. NHOs kommentarer er primært knyttet til fradragsbestemmelsen, som også gjelder ved rene varekjøp.

Nødvendig med sikkerhetsventiler

I vårt høringssvar til NOU 2009: 4 mente vi at det er behov for sikkerhetsventiler for tilfeller der det er helt urimelig å nekte fradrag. Dette behovet er Skatteunndragelsesutvalget så vidt inne på.¹ I proposisjonen viste departementet til at vi ikke hadde "konkretisert hvilke situasjoner det kan være aktuelt".²

¹ NOU 2009: 4 punkt 10.2.2.4 c og 10.2.2.5 e.

² Prop. 1 L (2009-2010) punkt 5.3.6.4.

NHO mener fortsatt at slike sikkerhetsventiler bør innføres, og at verken ligningsloven § 9-12 eller merverdiavgiftsloven § 19-3 er tilstrekkelig. Disse reglene gir myndighetene adgang til å nedsette eller ettergi henholdsvis skatte- eller merverdiavgiftskrav ”dersom det av særlige grunner” virker ”særlig urimelig å fastholde kravet”. Dette er så skjønsmessig at det er helt umulig for skattyter å vite om de vil komme til anvendelse. Forskrifter bør derfor gis med hjemmel i skatteloven § 6-51 fjerde ledd og merverdiavgiftsloven § 8-8 fjerde ledd.

Konkrete situasjoner kan være:

- Skattyters behov for å kjøpe varer eller tjenester oppstår uventet: For eksempel kan det være snakk om engangsarrangementer – som konserter, shows og messer – der arrangøren plutselig og uforutsett må gjøre innkjøp. Hvis hun da ikke har betalingskort, vil fradrag etter de nye reglene bli nektet.
- Selgers mulighet for å motta bankbetaling opphører uforutsett: Eksempler på dette kan være strømbrudd eller der betalingsterminal ikke virker. Da vil transaksjoner være utelukket hvis det er snakk om salg det er behov for å gjennomføre der og da.
- Selger har ingen ordning med betaling via bank ved ytelse mot ytelse. Dette kan være tilfelle i land, herunder innenfor EØS-området, der denne oppgjørsformen ikke er så tilgjengelig som i Norge. Eksempler på dette er ikke bare ordinære hentekjøp av varer, men også kjøp av tjenester man ikke hadde forutsett, som reparasjoner. Dette vil føre til at skattyter – i motsetning til ved kjøp i Norge eller annet land med tilgjengelig betalingssystem – ikke kan gjennomføre transaksjoner med fradragsrett.

Felles for situasjonene ovenfor er at transaksjonen selvsagt kan gjennomføres som kredittkjøp, og ikke med ytelse mot ytelse. Det sier seg imidlertid selv at kontroll av kredittverdighet kan være praktisk umulig eller at risikoen for mislighold ved kredittkjøp er så høy at selger ikke vil gjennomføre transaksjonen. Dette går ut over både kjøper og selger, og er en helt uønsket virkning av regelen om fradragsnekt.

Vi er helt enige i at regelen må være utformet strengt for å unngå omgåelser, slik Skatteunndragelsesutvalget peker på.³ Med dette som utgangspunkt vil skattyter gjøre alt som er mulig for å unngå risikoen for fradragsnekt, og det er derfor bare de helt nødvendige – og dokumenterbare – kontanttransaksjoner som vil bli gjennomført. En skattyter som har påberopt seg en slik sikkerhetsventil ved flere anledninger, vil også forstå at kontrollen vil bli særlig nøye. Også denne risikoen vil føre til at man forsøker å unngå slike situasjoner.

Sikkerhetsventiler i forskriften vil ikke gjøre det vanskeligere for myndighetene å gjøre kontroller. Det vil uansett være snakk om få tilfeller. Kravene til dokumentasjon kan dessuten utformes slik at kontrollmyndighetenes oppgave blir å konstatere om dokumentasjonen foreligger.

Departementet viste i proposisjonen også til ”forutberegnelighet for skattyterne” som argument for ikke å ha sikkerhetsventiler. Dette er ikke helt enkelt å forstå, siden slike sikkerhetsventiler vil gjøre at skattyter nettopp kan regne med at fradrag vil bli godkjent, hvis man sørger for å dokumentere tilstrekkelig at transaksjonen har funnet sted.

³ NOU 2009: 4 punkt 10.2.2.5 e.

Sikkerhetsventiler kan inneholde strenge dokumentasjonskrav for skattyter og beløpsgrenser som gjør at helt upraktiske transaksjoner utelukkes fra dem. Dette vil minimere risikoen for omgåelse av hovedregelen i loven.

Vennlig hilsen
NÆRINGSLIVETS HOVEDORGANISASJON
Næringspolitisk område

Ellen Mulstad
Advokat

Vedlegg:

NHOs høringsuttalelse til NOU 2009:4 med vedlegg av 11. juni 2009

<http://www.nho.no/getfile.php/bilder/RootNY/Kompetanse/tiltak%20mot%20skatteundragelse.pdf>

NHOs brev til Stortinget med kommentar til Prop 1 L (2009-2010) av 22. oktober 2009